

erāt vota laudis que redderet deo. In illo plane erat arca sācti pectoris: fur diabolus nō inuaserat: plen^o erat vñ sacrificaret. Audi q̄ habebat: audi que ptulit: Bñs dedit dñs abstulit: sicut dño placuit ita factū ē: sit nomen dñi bñdictū. **S** diuitie interiores: quo fur nō accedit: Ipse dederat deus vñ accipiebat: ipse ditauerat: vñ illi offerebat qđ amabat. Laudē a te q̄rit de^o: cōfessiōne tuā q̄rit de^o. S; d' agro tuo aliqd daturus es. Ipse pluit vñ haberes. **B**e area datur^o es aliqd. Ipse instituit quod datur^o es. **Q**uid daturus es qđ ab illo nō accepisti: **Q**uid enī habes qđ nō accepisti: **B**e corde dabis. Ipse dedit fidē: spē: caritatē: h̄ p̄ latur^o: hoc sacrificatur^o es. Sed plane oīa illa cetera pōt tibi auferre inimicus inuito: hoc auferre nō pōt nisi violētī. Illa p̄det et inuit^o. **E**t volēs habē aurū perdet aurū: et volens habere domū p̄det domū: fidē nemo p̄det nisi qui spreuerit. **I**n me sunt de^o vota tua: que reddā laudes tibi: qz eruisi aiām meā de morte: oculos meos a lachrymis: **Et pedes meos de lapsu. Ut placeā corā deo in lumie viuentiū.** **M**erito non placet filiis alienis longe factis a sanctis: quia nō habent lumen viuētium vnde videant qđ deo placet. **L**umen viuentiū est lumen imortaliū: lumē sanctorū. **Q**ui nō est in tenebris: placet in lumie viuentiū. **A**tendit homo et ea que ip̄ sūt: nemo scit qualis est: deus videt qualis est. **A**liqñ et ip̄m diabolū latet: nisi temptet nō inuenit: sicut de isto viro quē modo cōmemorauī. **P**rouerat eū deus: et ei testimoniū phibeat. **D**iabolus eū nō nouerat: et ideo dixerat: **N**ūquid nō Job gratis colit deū? **V**idete quo prouocat inimicus ibi p̄fectio est: videte quid obijcit inimicus. **V**idebat hominē deo seruientē: in omnib^o obsequētem: omnia bene operantē: et qz diues erat et felicissima dom^o: hoc obijcit: qz ideo colit deum: qm̄ dedit illi hec omnia. **N**ūquid nō Job gratis colit deum: **H**oc enim erat verū: hoc lumen viuentiū vt gratis coleret deum. **B**eus videbat in corde serui sui cultum suū gratuitū. **P**lacebat enī illud cor ī conspectu domini in lumine viuentiū: diabolus latebat: quia in tenebris erat. **A**dmissit deus temptatorē: nō vt ip̄e noscet qđ nouerat: s; vt nobis noscendū et imitandū preberet. **N**ūquid enim si temptator non admitteret videremus nosipsi in Job qđ deberemus et yellemus imitari: **A**dmissus

est temptator: abstulit omnia: remansit ille solus a facultatib^o: solus a familia: solus a filiis: plen^o deo: vxor sane relicta erat. **A**d misericordem putatis diabolū qui ei reliquit vxorem? **P**rouerat p̄ quez deceperat Adā: suam reliquit adiutricem: non mariti consolatricem. **I**lle ergo plenus deo i quo vota erant que redderet laudis: vt ostēderet quia gratis deum colebat: nō ideo qz tanta acceperat: et amissis omnib^o talis est: qđ illum qui dederat omnia non amisit. **B**omin^o dedit inquit: domin^o abstulit: sicut domino placuit ita factū est: sit nomē domini benedictū. **V**ulnere etiam percussus a capite vsqz ad pedes: integer tñ intus respōdit tēptatrici: de lumie viuentiū: de lumine cordis sui: **L**ocuta es tanqz vna ex insipientib^o mulieribus: id est tanqz ea que nō habet lumen viuentiū. **L**umen enim viuentiū sapientia: et tenebre insipientiū stulticia est. **L**ocuta es tanqz vna ex insipientibus mulieribus: carnē meaz vides: lumen cordis mei nō vides. **P**oterat enī illa tunc virū amplius amare si pulchritudinem interiorē nosset et inspicere: vbi ille pulcher erat corā oculis dei: qz in illo erāt vota que redderet laudis deo. **Q**uomō illud patrimoniū nō inuaserat inimicus: **Q**z integrū erat quod possidebat: et propter quod amplius possidendū sperabat iturus a virtutibus in virtutem. **E**rgo fratres ad h̄ valēt nobis hec oīa: vt deum gratis diligam^o. **I**n illo semp speremus: nec hominē nec diabolū timeamus. **N**ec ille: nec ille facit aliqd: nisi quātū pmittitur. **P**ermitti ad nihilū potest: nisi qđ nobis prodest. **T**oleremus malos: si mus boni: quia et nos sum^o mali. **P**ro nihilo saluos facies deus omnes de quibus despare nō debemus. **E**rgo de nemine desperemus: p̄ omnib^o quos patimur orem^o: a deo nunqz recedam^o. **P**atrimoniū nrm ip̄e sit: sal^o nra ip̄e sit: spes nra ip̄e sit. **I**pse hic solator: ibi munerator: vbiqz viuificator et vite dator: nō alter^o vite: sed illi de q̄ dictū ē: **E**go sum via et veritas et vita: vt et hic in lumie fidei: et ibi in lumie speciei tāqz ī lumie viuentiū in p̄spectu dñi placeam^o.

Explicit Tractatus de ps. LV.

Incipit Tractatus de ps. LVI.

Ad iuimus in euāgelio modo fratres: quātū nos diligit dñs et saluator noster Iesus christus: deus apud patrē: hō apud nos ex nobisipsis: iaz circa p̄is dexterā: **A**udisti quātū nos dili-

gat. Nam sue caritatis mensurā et ipse dixit et nobis indixit: mandatū suū dicens esse: ut nos inuicē diligamus. Et ne quererem⁹ dubitātes et estuantes: quātū nos debeam⁹ inuicē diligere: quātāq; illa sit que deo placeat caritatis perfecta mensura: ea enim perfecta est quā maior eē nō potest: ipse expressit: ipse docuit: et ait: **M**aiore hac caritatem nemo habet: quā ut animā suā ponat quōs pro amicis suis. Fecit ipse quod docuit: fecerunt apostoli quod ab illo didicerūt: et nobis faciendum predicauerunt. Faciamus et nos: quia et si nō sumus quōd ille fuit id quōd creauit nos: quod ille tamen sumus fuit id quod factus est propter nos: et si solus fecisset: forte nemo nostrū deberet audere imitari. Ita enim ille homo erat ut et deus esset. Sed in eo quod homo erat: imitati sunt serui dominū: et discipuli magistrū: et fecerunt qui nos precesserūt in familia eius: patres quidē nostri: sed inde cōserui nostri. Neq; imparet hoc deus ut faceremus: si impossibile esse iudicaret ut hoc ab homine fieret. Si cōsiderās infirmitatem tuam deficiis sub p̄cepto: confortare in exemplo. Sed etiā exemplū ad te multū est: adest ille qui p̄buit exemplū: ut p̄beat et auxiliū. Audiam⁹ et in isto psalmo: **O**pportune nāq; accidit et illo p̄curante: ut ei cōsonaret euangeliū: cōmendās nobis dilectionē christi: qui aīaz suā posuit pro nobis: ut et nos animā nostrā pro fratrib⁹ ponam⁹. Concordauit et consonuit huic psalmo: ut videam⁹ quōd ipse dñs nō animā suā posuit pro nobis. Psalm⁹ enim iste passionem ipsius cantat: et quā totus christ⁹ caput ē et corp⁹: quōd bñi vos nosse nō dubito: caput ē ipse saluator noster: passus sub pontio Pilato: quō nūc postea quā resurrexit a mortuis: sedet ad dexterā patris. Corp⁹ autē eius ē ecclesia: nō autē ista aut illa: sed toto orbe diffusa: Nec ea que nūc est in hominib⁹ qui p̄sentē vitā agūt: sed ad eā p̄tinēnt⁹ etiā his qui fuerūt ante nos: et his qui futuri sunt post nos vsq; in finem seculi. Lota enim ecclesia constans ex omnibus fidelibus: quia fideles omnes membra sunt christi: habet illud caput positum in celestibus quod gubernat corpus suum: et si sepatum est visione: sed annectit caritate. Quia ergo totus christ⁹ caput est et corpus eius: propterea in omnib⁹ psalmis sic audiam⁹ voces capitatis: ut audiam⁹ et voces corporis. Noluit. n. loqui sepatim: quia noluit esse sepatus dicens: Ecce ego vobiscum sum vsq; ad cōsummationē seculi.

Si nobiscum est: loquitur in nobis: loquitur de nobis: loquitur per nos: quia et nos loquimur in illo: et ideo verū loquimur qui in illo loquimur. Nā quā in nobis et ex nobis loqui voluerimus: in mēdacio remanebim⁹. Quia quē passionē dñi cantat iste psalmus: videtur quē titulū habeat. **I**n fine. Finis ē christus. Quare dicit⁹ ē finis: Nō qui cōsumat sed qui cōsummet. Cōsumere enim p̄dere ē: cōsummāre p̄ficere. Finitū enim quicquid dicimus: a fine dicim⁹. Aliter dicim⁹: finitus est panis: aliter dicimus: finita est tunica quā terebat. Finitus ē panis quā māducabat: finita ē tunica que terebat. Panis ergo finitus ē ut cōsumeret: tunica finita ē ut p̄ficeretur. Finis quā p̄positi n̄ri christ⁹ est: quia quātūlibet conemur: in illo p̄ficimur: et ab illo p̄ficimur: et hec est p̄fectio n̄ra ad illū puenire: Sed cū ad illum puenieris vltra nō queris: finis tuus est. Quomō enim finis vie tue locus est quo tendis: quo cum puenieris: iam manebis. Sic finis studiū tuū: p̄positi tui: conat⁹ tui: intentionis tue: ille est ad quē p̄tendis: ad quē cum puenieris vltra nō considerabis: quia melius nihil habebis. Ipse ergo et exemplū nobis vinedi p̄posuit in hac vita: et premiū viuendi dabit in futura vita. **I**n finem ne corrumpas ipsi **Dauid in tituli inscriptionē: cū fugeret a facie Saul in speluncam.** Referentes nos quōdez ad sanctā scripturā: inuenimus sanctū Dauid illū regē israel: ex quō etiā nomē accepit psalterium Dauidicū: p̄secutorē passum esse Saulē regē ipsi⁹ populi: sicut multi vestrū nouerunt qui scripturas vel attigerunt: vel audierūt. Habuit ergo p̄secutores Saulē rex Dauid: et cū esset ille mitissim⁹. ille ferocissim⁹: ille lenis: ille inuidus: ille patiens: ille crudelis: ille bñific⁹: ille ingrat⁹: p̄tulit eum tanta lenitate: ut cū eum accepisset in manus: non illuz attigisset: non illum lesisset. Accepit enim a domino deo potestātē: ut si vellet occideret Saulē ipse Dauid: et elegit parcere quā occidē. Ille autem nec tali beneficio victus est ut desineret persequi. Inuenimus ergo illo tempore quādo Saul Dauid p̄sequebat regem futurum et p̄destinatum: rex iam reprobatus: quia fugeret a facie Saul in speluncā ipse Dauid. Quid quā hoc ad christū: Si omnia que tunc agebātur figure erant futurorū: inuenimus ibi christum et multo maxime. Nāz illud: ne corrumpas in tituli inscriptionem: nō video quō p̄tineat ad

Alu David. No em aliqs titulo inscriptus erat ipi David que corruperet Saul. Videm aut in passione dni scriptu fuisse titulu: rex iudeoz: vt ille titulo exprobraret fro te ipoz qd a rege suo man no abstinerunt. In illis. n. Saul erat: i chasto David erat. Christ em sic apostolicu euageliu e qd no uim: qd ostemur: ex semie David fm carne: na fm diuinitate sup David: supra oes homies: supra celu et terra: supra angelos: supra uisibilia et inuisibilia: qz oia p ipm facta sunt: et sine ipo factu e nihil. Signat tm ho fieri ex semie David ad nos uenit: qz de tribu David nat e: inde vgo Maria que pepit christu. Inscript itaqz titulo ille e: rex iudeoz. Saul vt dixim: ppls iudeoz erat: David christ erat: titulus ibi: rex iudeoz. Indignati sunt iudei: qz inscript erat titulus: rex iudeoz: puduit illos habere regem que crucifigere potuerunt: non em viderunt: qz ipa crux in q em crucifixerunt futura erat i frontib regu. Cu g indignarent ex illo titulo: adierunt Pilatu iudice: cui obtulerunt occidendu christu: et dixerunt ad eu: Noli scribere sic: rex iudeoz: s scribe: qz ipe dixit se regem esse iudeoz. Et qz iam caratu erat p spiritus sanctu: In fine: ne corruptas i tituli inscriptione. Rndit eis Pilat: qd scripsi scripsi. Quid tibi suggerit falsitate: Ego non corrupto veritate. Audiuim g qd sibi uelut: ne corruptas i tituli inscriptione. Quid g est cu fugeret a facie Saul in speluncam: Qd quide et David ille fecit. Sed qz i illo no inuenim tituli inscriptione: in h inueniam fugam in spelunca. Figurabat em aliqd illa spelunca qua se texit David. Quare at se texit: Ut occultaret et n iueniret. Quid est cotege spelunca: Cotege terra. Qui enim fugit in speluncam: terra coteget ne videat. Portabat aut terra Iesus carne qua acceperat de terra: et in ea se occultabat: ne a iudeis inueniret de. Si em cognouissent: nisi qz dnm glorie crucifixissent. Quare g dnm glorie no inueniret: Quia spelunca se texerat: id est carnis infirmitate oculis obiciebat: maiestate aut diuinitatis in corpis tegmine tanqz terre abdito cotegebat. Illi g no cognoscetes desi: crucifixerunt homine. Nec mori potuit nisi in homie: nec crucifigi potuit nisi in homie: qz nec teneri posset nisi in homie. Opposuit male querentibus terram: seruauit bene querentibus vitam. Fugit ergo fm carnem in speluncam a facie Saul. Qd si et hoc uelis accipere: ita domi-

nu fugisse in spelunca a facie Saul: qz passus e vsqz adeo se occultare iudeis: vt et moreret: quatlibet em seurent in eu iudei vt moreret: adhuc putabat eu posse liberari: et ostedere miraculu aliqd quod filius dei eet. Hoc pdictu erat i libro sapiencie: Ad te turpissima cōdemnem illu. Erit em respectus ex sermonib illi. Si em vere filius dei est: suscipiet illu: et liberabit illu de manib cōtrariozu. Quia g crucifigebat: et n liberabat: credidit illu n ee filiu dei. Propterea insultates pendeti in ligno: et caput agitates: dicebat illi: Si filius dei est: descendat de cruce. Alios saluauit: seipm saluare no pot. Ita dicentes sicut est in ipo libro sapientie: hec cogitauerunt et errauerunt. Excrauit em illos malicia eoz. Quid em magnu erat de cruce descēdere: cui facile fuit de sepulchro surgere: Sed qre: Quia vsqz ad mortē uoluit esse paties: vt fugeret a facie Saul in spelunca. Etenim spelunca inferior ps terre pot accipi. Et certe qd manifestu est: et certu omib homib corpus ei in monumēto positu e: qd erat excisu i petra. Hoc g monumētū spelunca erat: illuc fugit a facie Saul. Tadiu em psecuti sunt illum iudei quoad usqz poneret i sepulchro. Tū pbayus qz tadiu illu psecuti sunt quousqz ibi poneret: Tuā mortuū in cruce pendentem lancea vulnerauerunt. At ubi inuolutu est: curato funere positu e in spelunca: iam nihil habuerit qd carnificaret. Resurrexit g dñs ex illa spelunca illesus: incorruptu quo fugerat a facie Saul: occultas se impijs qz pfigurabat Saul. Ostēdes se autē mēbris suis. Nā re urgentis mēbra a membris suis palpata sunt. Mēbra em ei apli tetigerunt resurgente et crediderunt: et ecce nihil pfuit psecutio Saulis. Audiam g tam psalmu: qz de titulo eius satis locuti sumus quatuz dñs dare dignat est:

Expositio psalmi.

Miserere mei deus miserere mei: qm in te confidit anima mea. **H**uic i passione dic: miserere mei de. **B**eo de dic: miserere mei. Qui cu pre miseret tui: i te clamat miserere mei. Etenim qd de illo clamat: miserere mei tuu e. **A**te h accepit: ppter te liberadu: carne indut e. **C**aro ipa clamat: **M**iserere mei de miserere mei: **H**o ipe anima est et caro. **T**otu em homine suscepit uerbu: et tot homo factus est uerbu. **N**e putetur non ibi fuisse animā: quia euangelista ita dicit: **U**erbu

caro factus est: et habitauit in nobis. **Et** nunc dicit: caro homo: sicut alio loco dicit scriptura: **Et** videbit omnis caro salutare dei. **Quid** caro sola videbit: et anima ibi non erit: **Iterum** dicit ipse dominus de hominibus: Sicut dedisti ei potestatem omnis carnis. **Quid** in sola carne accipat potestatem: et non maxime in animas quos promittit liberabat: **Ergo** ubi erat anima ibi erat caro: ibi totus homo: totus homo cum verbo: et verbum cum homine: et homo et verbum unum homo: et verbum et homo unum deus. **Dicit** ergo: **Miserere** mei deus: miserere mei. **Non** expauescamus voces petentis misericordiam et exhibentis. **Ideo** enim petit: quia exhibet. **Ad** hoc enim homo: quia misericors: non ut conditionis necessitate nasceretur: sed ut nos de conditione necessitatis liberaret. **Miserere** mei deus: miserere mei: quoniam in te confidit anima mea. **Audis** magistrum orantem: discite orare. **Ad** hoc enim orauit ut doceret orare: quia ad hoc passus est ut doceret pati: ad hoc resurrexit ut doceret sperare resurrectionem. **Et in umbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas.** Hoc plane iacob totus christus dicit: **Hic** est et vox nostra. **Non** enim iam transiit iniquitas: adhuc seruet iniquitas. **Et in fine** dixit ipse dominus abundantiam futuram iniquitatis: et quoniam abundauit iniquitas: refrigescet caritas multorum: qui perseuerauerit usque in finem habebit salutem. **Quis** autem perseuerabit usque in finem quoad usque transeat iniquitas: **Qui** fuerit in christi corpore: qui fuerit in membris christi: et a capite didicerit patientiam perseuerandi. **Transis** tu: et ecce transierunt temptationes tue: et is in aliam vitam in qua ierunt sancti si sanctus fueris: in aliam in qua ierunt martyres: si martyr fueris: ibi et tu in aliam vitam. **Quid** quia tu transisti hinc: propterea iacob transiit iniquitas: **Nascuntur** alij iniqui: sicut moriuntur alij iniqui. **Quo** ergo alij iniqui moriuntur: et alij nascuntur: sic alij iusti eunt: et alij nascuntur. **Uscque** in finem seculi: nec iniquitas derit premissis: nec iusticia patiens. **Et in umbra alarum tuarum sperabo: donec transeat iniquitas:** id est tu protegas me: ut ab estu iniquitatis non arescam: tu umbraculum prebebis mihi. **Clamabo ad deum altissimum:** Si altissimus est quomodo te audit clamantes: **Fata** est exprimito fiducia. **Deum** inquit qui benefecit mihi. **Si** antequam eum quererem benefecit mihi: clamantem non exaudiet: **Bene** enim nobis fecit dominus deus mittendo nobis saluatorem nostrum Iesum christum: ut moreretur propter delicta nostra: et resurgeret propter iustificationem nostram. **Pro** qualibus mori voluit filium suum: **Pro** impijs. **In**

pijs autem non querebant deum: et quesiti sunt a deo. **Sic** est ergo ille altissimus: ut non sit ab illo longe miseria nostra: et gemitus noster: quia prope est dominus his qui obruerunt eorum. **Clamabo** ad deum altissimum. **Deum** qui benefecit mihi. **Adiit** de celo et saluum fecit me: **Alia** fra. liberauit. **Iam** homo ipse: iam caro ipsa: iam filius dei secundum nostram participationem manifestus est: quia saluatus est: et misit de celo pater: et saluauit eum: misit de celo et resuscitauit eum. **Sed** ut noueritis: quia et ipse deus est: et ipse resuscitauit eum: utrumque positum est in scriptura: quia et pater illi resuscitauit: et quia ipse se resuscitauit. **Audite:** quia pater illi resuscitauit. **Apulus** dicit: **Factus** est inquit obediens usque ad mortem: mortem autem crucis: propter quod et deus eum exaltauit et donauit ei nomen quod est super omne nomen. **Audistis** patrem resuscitantem et exaltantem filium: audite: quia et ipse carnem suam resuscitauit. **In** figura templi dicit ad iudeos: **Soluite** templum hoc: et in tri duo resuscitabo illud. **Euangelista** autem exposuit nobis quod diceret. **Hoc** autem inquit dicebat de templo corporis sui. **Ad** hoc ergo ex persona precantis: ex persona hominis: ex persona carnis: dicit: **Adiit** de celo: et saluum me fecit. **Dedit** in opprobrium conculcantes me. **Qui** illum conculcauerunt: **Qui** mortuo insultauerunt: quod tanquam hominem circumsixerunt: quia deum non intellexerunt: dedit eos in opprobrium. **Uidete** si non est factum: non futurum credimus: sed completum agnoscimus. **Seuerunt** iudei in christum: superbierunt in christum. **Ubi:** **In** ciuitate hierusalem. **Ubi** enim regnabatur: ibi timebatur: ibi ceruices erexerunt. **Post** passionem domini eradicati inde sunt: et perdidit regnum: in quo regem christum agnoscere noluerunt. **Quo** admodum dati sunt in opprobrium videte. **Bis** perli sunt per omnes gentes: nusquam habentes stabilitatem: nusquam certam sedem. **Pro**pterea autem adhuc iudei sunt: ut libros nostros portent ad confusionem suam. **Quo** admodum enim volumus ostendere prophetatum christum: proferimus paganas istas litteras. **Et** ne forte dicant duri ad fidem: quia nos illas christiani composuimus: ut cum euangelio quod predicamus finxerimus prophetas: per quos predictum videretur quod predicamus: hinc eos conuincimus: quia omnes ipse littere quibus christus prophetatus est apud iudeos sunt: omnes ipsas litteras habent iudei: proferimus codices ab inimicis: ut confundamus alios inimicos. **In** quali ergo opprobrio sunt iudei: **Codicem** portat iudeus unde credat christum. **Li.**

brarij nostri facti sunt: quomodo solent serui post dominos codices ferre: vt illi portando deficiant: illi legendo proficiant. In tale opprobrium dati sunt iudei: et impletum est quod paulo ante predictum est: **Bedit in opprobrium concubantes me.** Quale autem opprobrium est fratres: vt hunc versum legant: et ipsi ceci attendant ad speculum suum: Sic enim apparet iudei de scriptura sancta quam portant: quod apparet facies ceci de speculo: ab alijs videtur: ab ipso non videtur. **Bedit in opprobrium concubantes me.** Querebas forte cur diceret: **Misit de celo et saluum me fecit: quid misit de celo? Quem misit de celo? Angelum misit: vt saluum faceret christum: et per seruum saluus fit dominus.** Omnes enim angeli creatura seruiens christo est. Ad obsequium mitti potuerunt angeli: ad seruatum mitti potuerunt: non ad adiutorium. Sicut scriptum est: quod angeli ministrabant ei: non tanquam misericordes indigent: sed tanquam subiecti omnipotenti. **Quid ergo misit de celo: et saluus fecit me? Nunc modo audiui in alio versu: quid de celo misit.** **Misit de celo misericordiam suam et veritatem suam.** Ad quam rem: **Et eruit animam meam de medio cattulorum leonum.** Misit inquit de celo misericordiam suam et veritatem suam. Et ipse christus ait: **Ego sum veritas.** Misit est ergo veritas vt erueret animam meam: hinc de medio cattulorum leonum: misit est misericordia. In ipso christum inuenimus et misericordiam et veritatem. Misit ergo nobis copiam: et veritatem nobis tribuentem. Hoc est ergo quod paulo ante dixit: **Quia et ipse se resuscitauit.** Si enim veritas resuscitat christum: et si veritas animam christi eruit de medio cattulorum leonum: vt misericors fuit mori pro nobis: ita verax resurgere ad iustificandos nos. **Vixit enim se resurrexerunt: et veritas mentiri non potuit.** Et quia veritas et verax: propterea cicatrices veras ostendit: quia vera vulnera protulit. Has cicatrices tenuerunt discipuli: palpauerunt: manifestauerunt sibi. **Exclamauit qui misit digitos in concubantem: et ait: Dominus meus et deus meus.** Misit ergo misericordiam suam et veritatem suam: et eruit animam meam de medio cattulorum leonum. Qui sunt cattuli leonum: Populus ille minutus: male deceptus: male seductus a principibus iudeorum: vt illi leones: illi cattuli leonum: omnes fremuerunt: omnes occiderunt. **Audituri**

enim sumus hic et cedem ipsorum: modo in conspectibus versibus psalmi huius. **Et eruit inquit animam meam de medio cattulorum leonum.** Quare dicit: et eruit animam meam: **Quid enim passurus eras vt erueret anima tua? Dormiui conturbatus.** Expressit christus mortem suam. Certe de illo Dauid legimus quod fugerit in speluncam: non tamen quia dormiuit in spelunca. Alius Dauid est in spelunca: alius Dauid est qui dicit: **Dormiui conturbatus.** Eadem perturbatione ipsius: non illo turbato: sed illis turbantibus. Turbatum se enim dixit secundum opinionem fremuentium: non secundum cedentis conscientiam. Putauerunt se illum turbasse: putauerunt vicisse. Ille autem dormiuit conturbatus. Tam placatus erat iste turbatus: vt quando vellet dormiret. Nemo dormit turbatus: omnes qui perturbantur: aut a somno excitantur: aut in somnum vergi non permittunt. Ille autem turbatus est et dormiuit. Magna habilitas perturbati: magna potestas dormientis. **Beatus qui potestate veniebat quod dormiuit: Beatus qui ipse dicit: Potestatem habeo ponendi animam meam: et potestatem habeo sumendi eam.** Nemo tollet eam a me: sed ego eam pono: et iterum sumo eam. Turbauerunt illi et dormiuit ipse. **Qui typum gerebat Adam: quoniam inuisit ei deus soporem: vt de latere illi coniungere faceret: Non enim non poterat vxorem facere primo homini etiam de latere vigilantis: Aut propterea voluit eum dormire ne sentiret: cur sibi costa detraberet.** Postremo quoniam ita dormit: vt osse sibi concubito non expugnetur. **Qui potuit sine dolore auferre costam dormienti: potuit et vigilanti.** Sed quare voluit dormienti facere? Quia dormienti christo in cruce: facta est coniunctio de latere. Percussus est enim latere pendens de lancea: et proflexerunt ecclesie sacramenta. **Dormiui inquit conturbatus.** Et in alio psalmo manifestat **Beatus** ait: **Ego dormiui et somnum cepi: ibi expressit potestatem suam.** Poterat et illic dicere: dormiui sicut dixit hic. **Quid est autem: ego dormiui? Id est quod voluit dormiui.** Non illi me in somnum nolentem concubuerunt: sed mea voluntate: ego dormiui: secundum illud: **Potestatem habeo ponendi animam meam: et potestatem habeo iterum sumendi eam.** Propterea ibi sequitur et dicit: **Ego dormiui et somnum cepi: et exurrexi: quoniam dominus suscepit me.** **Dormiui turbatus.** **Utrum turbatus? Quibus turbantibus? Utrum quomodo inducat malam conscientiam iudeis volentibus excusare se ab interfectione domini.** **Quia propterea eum: sicut loquitur euangelium: iudici tradiderunt: ne ipsi eum occidisse vi-**

Alia lra.
t deus.
Alia lra.
t eripuit.

derentur. Cum enim dixisset iudex tunc Pilatus: Accipite eum vos: et secundum legem vestram iudicate eum. Responderunt: Nobis non licet interficere quemquam. Interficere non licet: tradere ad interficiendum licet. Quis autem occidit: qui audito clamore cessit: an qui clamando ut occideret extorsit? Ipse dominus dicat testimonium a quibus occisus est: vtrum ab illo Pilato qui nolens eum occidit: vtrum etiam eum flagellavit: et veste ignominiosa circumdedit: et flagellatum ad eorum oculos perduxit: ut saltem pena flagellorum eius satiati eum occidi non extorquerent. Propterea etiam cum videret eos pseuerare: sicut legitimus: lauit manus suas et dixit: Innocens ego sum a sanguine iusti huius. Videritis vtrum ille innocens qui vel cessit clamantibus: multo magis tamen illi nocentes: qui clamando eum occidere voluerunt. Sed nos interrogemus et audiamus dominum: quibus tribuat mortem suam: quia dixit: dormivi turbatus. Interrogemus eum et dicamus: quoniam dormisti turbatus: qui te persecuti sunt: qui te occiderunt? Numquid forte Pilatus qui militibus dedit in ligno suspendendum: clamis transfigendum? Audite qui. **Filii hominum:** Illos vtiq; dicit: quos persecutores passus est. Sed quomodo ipsi occiderunt qui ferrum non ferebant: qui gladium non strinxerunt: qui impetum in eum non fecerunt ad occidendum: vnde occiderunt? **Dentes eorum arma et sagitte: et lingua eorum gladius acutus.** Noli attendere inermes manus: sed os armatum. Inde gladius processit quo christus occideret: quomodo et de ore christi vnde et iudei occiderent. Habet enim ille gladius bis acutum occidentis et resurgentis: et resurgens percussit eos: et diuisit ab eis quos faceret fideles suos. Illi malum gladium: ille bonus. Illi sagittas malas: ille bonas. Nam habet et ipse sagittas bonas: verba bona: vnde sagittet cor fidele ut ametur. Ergo alie istorum sagitte: et alius istorum gladius. **Filii hominum dentes eorum arma et sagitte: et lingua eorum machera acuta: lingua filiorum hominum machera acuta: et dentes eorum arma et sagitte.** Quando ergo percusserunt: nisi quando clamauerunt: **Crucifige crucifige: Et quid tibi fecerunt o domine: Exultet hic propheta.** Superius enim omnes illos versus dominus loquebatur: **Propheta quidem sed ex persona domini: quia in propheta dominus: Et quoniam loquitur ex persona sua propheta: ipse dominus**

loquitur pro eum qui ei indicat veritatem quam loquatur. **Quomodo ergo ex persona prophete: audite fratres mei. Quid dominus in spiritu iste propheta humiliatus: celsus: flagellatus: colaphis percussus: expalmatu manibus: sputis illinitu: spinis coronatu: ligno suspensum. Illos seuietes: illum tolerantem. illos exultantes: illum quasi victum vidit in spiritu: et post illam iam omnem humiliationem: et illorum furorē resurrexisse eum: et illa omnia que fecerant iudei seuietes facta esse inania: et eleuatum gaudio tanquam videret fieri. **Exaltaret inquit: super celos deus: Homo in cruce: super celos deus: remaneant in terra seuietes: tu in celo esto iudicans. Ubi sunt qui ferebant: vbi sunt dentes eorum arma et sagitte: Nonne sagitte infantium facte sunt plage eorum? Alio enim loco psalmus dicit: volens eos offendere inanis seuisse et inanis in furias precipitatos esse: quoniam nihil potuerunt facere christo ad horam crucifixo: et postea resurgenti atque in celo sedenti. Sagitte infantium facte sunt plage eorum: quomodo infantes faciunt sibi sagittas de canis. Sagitte autem que: aut que vires: aut qui arcus: aut qui ictus: aut quod vulnus? **Exaltare super celos deus. Et super omnem terram gloria tua.** Ut quod exaltare super celos deus? **Fides exaltatum deum super celos non videmus: sed credimus. Super omnem autem terram gloriam eius: non tamen credimus sed etiam videmus. Qualem vero vesaniam patiuntur heretici queso ut attendatis. Illi precisi a compagine ecclesie christi: et parte tenentes: et totum amittentes: nolunt communicare orbi terrarum quo diffusa est gloria christi. Nos autem catholici in omni terra sumus: quia omni terra communicamus quacumque gloria christi diffusa est. Vide mus enim quod tunc cantatum est: modo propletum: **exaltatum est super celos deus noster: et super omnem terram gloria ipsius.** **Heretica insania: quod non vides credis mecum: quod vides: negas. Credis mecum exaltatum christum super celos quod non videmus: et negas gloriam eius super omnem terram quod videmus. Exaltare super celos deus: et super omnem terram gloria tua.** Redi ad verba domini: et ipse dominus narrare nobis incipit tanquam alloquens nos: exultante etiam propheta et dicente: **Exaltare super celos deus: et super omnem terram gloria tua. Confirmat nos et ipse tanquam dicens nobis: Quid mihi facere potuerit illi qui me persecuti sunt: Quare autem nos alloquitur? Quia faciunt et nobis: et nihil faciunt qui nos sicut fuerint persecuti. Videat enim caritas vestra alloquentem nos dominum et exhortantem nos exemplo suo.********

Alia fra.
t in omni te

Alia lra.
Laqueū.

Alia lra.
nō habet

Adiscipulā pauert pedib⁹ meis
 z incuruauerūt animā meā. **C**olue-
 rūt illam quasi de celo deponere z ad infe-
 riora deprimere. **C**uruauerūt animā meā.
Foderūt ante faciem meā foueā:
 z ipsi inciderūt in eam. **N**ibi nocue-
 rūt an sibi: **E**cce ille exaltatus ē sup celos
 deus: z ecce sup omnē terraz gloria ipsius.
Regnū christi videmus: vbi est regnū iu-
 deorū: **Q**m̄ ergo fecerūt qd̄ facere nō de-
 buerūt: z factū est in illis qd̄ pati debuerūt:
 ipsi foderūt foueā: z ipsi inciderūt in eaz. **Q**
 em̄ psecuti sunt christū: christo nō obsuit: s̄
 ipse obsuit. **E**t nolite deputare fratres ipis
 solis h̄ accidisse: **O**mnis qui parat foueaz
 fratri suo: necesse est vt ipse incidat in eam.
Intendite fratres mei: christianos oculos
 habete: nolite decipi visibilib⁹. **F**orte enim
 alicui vestruz qz hoc dixi: subuenit mō. **S**i
 q̄s voluit fratri suo fraudē facere: z voluit
 ei aliquas insidias machinari: z machina-
 tus est z impleuit: z cecidit frater ī insidias
 eius: z expoliatus est: aut p̄sus est siue car-
 cere: siue falso testimonio: siue aliquo nefar-
 ia criminatiōe circūuent⁹: videtur aut̄ iste
 oppressus: ille oppressisse: iste victus: ille vi-
 cisse: z falsum putatur qd̄ dixim⁹: quia qui
 cūqz foueā parauerit fratri suo: ipse cadet ī
 eam. **I**nterrogo vos tanq̄s christianos: vt
 sumatis exemplū de his que iam nouim⁹.
Pagani psecuti sunt martyres: martyres
 capti sunt: ligati sunt: in carcerē missi sunt:
 bestijs subiecti sunt: **A**lij ferro p̄cussi: alij
 ignibus cōcremati: vicerunt psequētes: et
 victi sunt martyres. **A**bsit. **Q**uere gloriaz
 martyriū apud deum: quere foueam paga-
 norum in cōfossa conscientia. **I**bi enim est
 fouea quo cadit impius ī cōscientia mala.
Putas eum in foueam nō cecidisse qui lu-
 cem christi perdidit: z cecitate p̄cussus est:
Si non caderet in foueam: videret ante se:
 nescit quo eat: quomō qui ambulat in via
 cum ceciderit in foueam p̄didit viam. **V**i-
 detis ergo omnes malefactores perdidisse
 viam implicatos facinore. **S**ed iam te tra-
 didit in manus forte latronis: aut in man⁹
 alicuius iniusti vel circūuenti a se iudicis:
 z tu ī p̄sura es: ille letat: ille exultat. **N**oli
 iam dixi: noli habere oculos paganorum:
 christianos oculos habe. **V**ides illū q̄ ex-
 ultat: ip̄a exultatio est fouea ipsius. **M**elior
 est enim tristitia iniqua patientis: q̄ leticia
 iniqua facientis. **I**psa leticia iniqua faciē-
 tis: ip̄a est fouea: illuc quisqz cum ceciderit

oculos p̄dit. **T**e doles: quia perdidisti ve-
 stem: et illum non doles: quia perdidit fi-
 dem. **Q**uis vestrum grauiore damno per-
 cussus est: **E**cce ille occidit: tu occideris.
Viuu ille: tu mortuus es. **A**bsit. **V**bi est fi-
 des christianorū: z vbi est ille qui moritur
 ad temp⁹: **A**udiat dominū suum: **Q**ui cre-
 dit in me licz moriatur: viuuit. **E**rgo qui nō
 credit licz viuat: mortuus est. **F**oderūt an-
 te faciem meam foueam: z ipsi inciderūt in
 eam. **O**mnib⁹ malis necesse est vt hoc cō-
 tingat: bonorum autē patientia p̄paratio-
 ne cordis excipit voluntatez dei: z gloriaz
 in tribulationibus: dicens quod sequitur.
Paratum cor meū deus paratum
 cor meū: cantabo z psallam. **Q**uid
 fecit mihi: **P**arauit foueaz: cor meū para-
 tum est. **I**lle parauit foueam ad decipien-
 dum: ego cor nō parabo ad perpetiendū.
Ille parauit foueam ad opprimendū: ego
 cor parabo ad tolerandum. **P**ropterea il-
 le incidet in eam: ego autē cantabo z psal-
 lam. **A**udi cor paratum in apostolo: quia
 imitatus est dominū suū: **G**loriamur inq̄t
 in tribulationib⁹: quia tribulatio patientiā
 operat: patientia p̄bationem: p̄batio sp̄s:
 spes vō non confundit: qz caritas dei dif-
 fusa est in cordibus nostris per spiritū san-
 ctum qui datus est nobis. **E**rat in pressu-
 ris: in catenis: in carceribus: in plagis: in
 fame z siti: in frigore z nuditate: ī omni va-
 statione laborum z dolore: z dicebat: glo-
 riamur in tribulationib⁹. **U**nde: **Q**uia pa-
 ratum est cor eius: ideo cantabat z psalle-
 bat. **P**aratum cor meū deus: paratum cor
 meū: cantabo z psallam. **E**xurge glo-
 ria mea: **I**lle qui fugerat a facie Saul in
 speluncam: **E**xurge gloria mea: glorifica-
 tus Iesus post passionem. **E**xurge psal-
 terium z cithara. **Q**uid vocat vt sur-
 gat: **D**uo organa video: corpus autē chri-
 sti vnū video. **U**na caro resurrexit: z duo
 organa resurrexerūt. **A**lteruz ergo organū
 psalteriū: alterum cithara. **O**rgana dicun-
 tur omnia instrumenta musicorū. **N**on so-
 lum illud organum dicit̄ quod grande est
 z inflatur follibus: sed quicquid aptat̄ ad
 captilenam z corporeū est: quo instrumen-
 to vtitur qui cantat: organum dicitur. **B**i-
 distincta sunt autez inter se ista organa: z vo-
 lo quātum domin⁹ voluerit indicare vo-
 bis: z quomodo distincta sunt: z q̄re distin-
 cta: et quare vtrūqz dicatur: exurge. **I**am
 dixim⁹: vna caro domini resurrexit: z dicit̄

Alia lra.
psalmū dicā.
domino.

exurge psalteriū z cithara. Psalteriū ē organū qđ quidē manibus fert pcutientis: z chordas distinctas habet: sed illū locū vñ sonū accipiunt chorde: illud cōcauū lignū qđ pendet z tactū resonat: qz accipit aerez psalteriū in supiore pte habet. Cithara aut hoc genus ligni cauū z resonās ī inferiore pte habet. Itaqz ī psalterio chorde sonum desup accipiūt: in cithara aut chorde sonum ex inferiore pte accipiūt. Hoc interest inter psalteriū z citharā. Quid q̄ duo hec organa nobis figurāt. Excitat em̄ christus dñs noster psalteriū suū z citharā suā: z dicit. **Exurgā diluculo.** Puto qz bic iam agnoscitis dominū resurgentē. Legimus ī euangelio: videte horā resurrectionis q̄dup vmbra q̄rebat christ⁹: lux sit itaqz agnoscat: diluculo surrexit. Sed quid est psalterium: quid est cithara? Per carnē suā dominus duo genera factorū opatus est: miracula z passiōes. Miracula desup fuerūt: passiōes de inferiori fuerūt. Illa em̄ que fecit miracula diuina erant: sed p corp⁹ fecit: per carnē fecit. Caro ergo diuina operans psalteriū est: caro humana patiens cithara est. Sonet psalteriū: illuminent ceci: audiant surdi: stringant paralytici: ambulent claudi: surgant egroti: resurgant mortui: iste est son⁹ psalterij. Sonet et cithara: efuriat: futiat: dormiat: teneat: flagellet: iri deatur: crucifigat: sepeliat. Cum ergo vides ī illa carne quedā sonuisse desup: quedam de inferiori pte: vna caro resurrexit: z in vna carne agnoscimus et psalteriū z citharā. Et ista duo genera factorū impleuerūt euangelij: z predicat in gentibus. Nā z miracula z passiōes dñi pdicant. Ergo surrexit psalteriū z cithara diluculo: z confitef dño. Et quid ait? **Confitebor tibi in populis dñe psallam tibi in gentibus.** Quia magnificata est vsqz ad celos misericordia tua: z vsqz ad nubes veritas tua. Celi sup nubes: z nubes infra celos: et tamē ad hoc celum primū ptinēt nubes. Sed aliqñ nubes recūbunt sup montib⁹ vsqz adeo ī primo aere cōglomerant. Celū autē sursum ē habitatio angelorum: sedum: dominationū: principatū: potestatum. Illud ergo forte videat fuisse dicendū: Magnificata est vsqz ad celos veritas tua: z vsqz ad nubes misericordia tua. Eteniz in celo angeli laudant deū videntes ipsam speciē veritatis: sine vlla caligine visionis: sine interpo-

Alia lra.
Et psalmū dīcā
t quoniā.

lacione aliqua falsitatis: vident: diligunt: laudant: nō fatigant. Ibi veritas: hic autē in nostra miseria vtiqz misericordia. Misero em̄ pbenda est misericordia. Non em̄ opus est misericordia sursum: vbi null⁹ est miser. Hoc p̄pterea dixi: quia videt cōgruentius dici potuisse: Magnificata est vsqz ad celos veritas tua: z vsqz ad nubes misericordia tua. Nubes em̄ intelligim⁹ pdicatores veritatis. Homines em̄ portātes istā carnem caliginosam quodāmō: sed vñ de⁹ z coruscant miraculis: z tonat p̄ceptis: z ipi sunt ille nubes de quib⁹ dicit Esaias ex p̄sona dñi: increpans quādam vineā malaz sterile: spinosam: **Mādabo nubibus meis ne pluāt sup eā imbrē: id est mādabo apostolis meis vt deserāt iudeos: z nō illis euāgelizent: sed euāgelizent in terra bona gentiū: vnde non spine: sed vne pcedant.** No uimus ergo nubes dei esse pdicatores veritatis: p̄betas: ap̄los: omnes recte profereutes verbū veritatis: z habentes in se lumen occultū: sicut habent nubes: vnde coruscant. Homines ergo nubes. Quid sibi vtiqz vult: dñe: q̄a magnificata est vsqz ad celos misericordia tua: z vsqz ad nubes veritas tua: Veritas p̄pollet in angelis: sed dedisti illā z hominib⁹: z deduxisti illā vsqz ad nubes. Sursum misericordia videntur angeli non indigere: sed quia hominib⁹ miseris tu misereris: z prebendo illis misericordiā cōmunicatiōe resurrectionis angelos facis: vsqz ad celos misericordia tua. Gloria domino deo nostro: z misericordie ipius z veritati ipius: q̄a nec deseruit nos misericordia facere beatos p̄ gratiam suam: nec fraudauit nos veritate: q̄a primo veritas carne coopta venit ad nos: z sanauit p̄ carnem suam oculū interiorē cordis nostri: vt eā postea facie ad faciem videre possem⁹. Agentes ergo illi gratias dicamus cū psalmo ipō vltimos versus quos iam dudum etiaz dixi. **Exaltare sup celos de⁹: z super omne terrā gloria tua.** Hoc em̄ ei dixit: p̄beta ante tot annos: hoc mō vident⁹ nos: hoc ergo dicam⁹ z nos.

Explicit Tractatus de ps. LVI.

Incipit Tractatus de ps. LVII.

Quam cantauimus audienda nobis magis ē: q̄ clamāda. Omnibus enim tanq̄ in contione generis humani veritas clamat.